

۱۴/۱۰/۲۰۲۱

فارو

په اروپاکی دمیشتونو افغانانو د ټولنو فدراسیون فدراسیون سازمانهای افغانهای مقیم اروپا

گزارش کنفرانس

عواقب تجاوز نظامی امریکا به افغانستان

به مناسبت بیستمین سالروز تجاوز نظامی امریکا به افغانستان

۱۴ اکتوبر ۲۰۲۱، هالنډ

هفتم اکتوبر ۲۰۲۱ مصادف است با بیستمین سالروز تجاوز نظامی نیروهای امریکا و انگلیس بر افغانستان. در آستانه بیستمین سالگرد، نیروهای امریکا و ناتو افغانستان را بر اساس موافقتنامه‌ی که با طالبان داشتند، ترک نمودند و رژیمی که به مساعدت و طبق نسخه‌ی مورد قبول این کشورها ایجاد شده بود، سقوط کرد. یقیناً طی بیست سال گذشته افغانستان انکشافات مثبتی را نیز تجربه کرد، اما نگاهی به وضع اقتصادی و اجتماعی بجا مانده از ۲۰ سال حضور دول غربی در افغانستان در مجموع تصویر مطلوبی را ارائه نمی‌کند. برای ارزیابی این اوضاع، به سلسله کنفرانس‌های فدراسیون سازمانهای افغان‌های مقیم اروپا (فارو) بتاريخ ۹ اکتوبر ۲۰۲۱ کنفرانسی تحت عنوان "عواقب تجاوز نظامی امریکا به افغانستان"، بصورت آنلاین برگزار شد. ده‌ها تن از هموطنان ما شامل دانشمندان، شخصیت‌های مستقل و نمایندگان سازمانهای افغان‌های مقیم اروپا در این کنفرانس اشتراک داشتند.

در آغاز کنفرانس سرودمیهنی استاد اولمیر «دا ز مونو زبیا وطن» پخش شد. سپس گردانندگان کنفرانس محترم دلیری و محترم داکتر هدایت در مورد شیوه کار کنفرانس به زبان‌های دری و انگلیسی معلومات مقدماتی دادند. کنفرانس با سخنرانی افتتاحیه خانم لونا ولی رئیس فارو آغاز یافت. خانم ولی با یادآوری از اینکه امریکا نتوانست تروریسم را نابود کند بلکه حضور جنگ این کشور و متحدینش در افغانستان باعث تقویت تروریسم در منطقه شد، باب سخن را گشود. بانو ولی گفت دول غربی بشمول امریکا با ترسی که از ضربه‌پذیری‌های پاکستان اتمی دارند، نتوانستند قادر به از میان برداشتن مدارس، مراکز تعلیمی و پناهگاه‌های تروریستی در پاکستان که منبع و مرکز صدور تروریسم اسلامگرا است، شوند. خانم ولی از پیشرفت‌ها در زمینه‌های تعلیمی، آزادی بیان و رسانه‌ها یادآوری نموده به تحول نمادین در بخش حقوق زن اشاره نمود. وی افزود که چون این تحولات در جامعه نهادینه نشده بود، با سقوط رژیم قبلی

د پانو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پتهله مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلېکنې دلېکنېزې بڼې پازوالي دلېکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په څیر و لولئ

طالبان توانستند یکشنبه آنرا کنار بگذارند. خانم ولی اظهار داشت که کنفرانس ۹ اکتوبر ۲۰۲۱ فارو علاوه بر نقشی که برای توحید نظرات سازمانهای عضو فارو و افغانهای مقیم اروپا در ارتباط با برهه تاریخی دو دهه اخیر دارد، میتواند برای مورخین بازگو کننده ارزیابی افغانهای مقیم اروپا در رابطه با عواقب تجاوز نظامی و جنگ ۲۰ ساله آمریکا و متحدینش در افغانستان باشد.

سخنران نخست آقای اندرش فنگ از سویدن بود. آقای فنگ نویسنده چندین کتاب در مورد افغانستان، رئیس سابق کمیته سویدن برای افغانستان و سابق کارمند مؤسسه ملل متحد برای افغانستان بوده از آگاهی عمیق در مورد کلتور افغانها و تاریخ ۴۳ سال بحران افغانستان و پالیسی جهان غرب طی ۲۰ سال اخیر در افغانستان برخوردار است. آقای اندرش فنگ سخنان اش را با یک مرور تاریخی از سقوط رژیم نجیب الله به بعد آغاز کرد. وی گفت تنظیمهای اسلامی به این عقیده بودند که کابل شهر گناه است و در جریان جنگ قدرت طلبانه که حتی قبل از تسلیم گیری رسمی کابل میان تنظیمها آغاز شده بود، به تخریب شهر و کشتار مردم آن در جریان عملیتهای نظامی متقابل پرداختند. این حالت بیزاری مردم را از تنظیمها در پی داشت و زمینه بقدرت رسیدن طالبان را که در آغاز با شعار تأمین امنیت مالی و جانی مردم ذهنیت مثبت نسبت به خود ایجاد کرده بودند، مساعد ساخت. آمدن امریکائی ها بعد از حوادث ۱۱ سپتمبر ۲۰۰۱ صرف به هدف تأمین منافع دولت امریکا بود. اتکا بر ملیشهای ائتلاف شمال منحصیث قوت پیاده، نه از سرعلاقمندی به این گروه بلکه بخاطر آن بود که ائتلاف شمال در آن زمان یگانه نیروی نظامی موجود و حاضر به ایفای نقش موصوف در داخل قلمرو افغانستان بود. اما حضور پُر رنگ ائتلاف شمال در کنفرانس بُن و غیابت طالبان و سایر جنبش های سیاسی در این کنفرانس باعث کج گذاشتن تهداب ساختار حاکمیت جدید در افغانستان شد. وقتی تهداب کج گذاشته شود، سقوط محتوم تعمیر قابل پیش بینی میباشد. اصلاحات سیاسی و اجتماعی که تحت فشار و با پول دول غربی در افغانستان پیاده شد، بیشتر بخاطر آماده سازی افکار عامه در کشور های غربی برای ادامه ماموریت نظامی بود. در طرح این اصلاحات به ساختار کلتوری-اجتماعی پیچیده افغانستان توجه نشده بود. معمولاً یک سکه دو روی میداشته باشد. اما سکه افغانستان چند روی دارد. امریکا و متحدین اش که صرف در پی تأمین اهداف خود بودند، در تمام ساحات دولت سازی و اصلاحات زحمت توجه به پیچیدگی های افغانستان را بخود ندادند. آقای اندرش فنگ گفت مقامات دولتی افغانستان و سیاسیون سهمیم در قدرت فقط به یک چیز می اندیشیدند و آن پُرساختن جیب شان بود. در نتیجه گیری اش آقای فنگ علل ضعیف شدن و سر انجام سقوط جمهوری اسلامی را چنین برشمرد: بخاطر عدم توجه امریکا و متحدین به شرایط خاص افغانستان دولتسازی به شکست مواجه شد. دستگاه دولتی ایجاد شده یغما گرو دچار فساد گسترده بود، کمک های مالی وسیع بین المللی فساد در قوای ثلاثه جمهوری اسلامی را تشدید کرد، نحوه جنگ امریکا مبنی بر کاربرد قوای منظم بخصوص قوای هوایی علیه یک گروه متحرک گوریلائی و بمبارانها بر اساس اطلاعات نادقیق و مغرضانه باعث نارضائیتی مردم از قشراکام در افغانستان شد، دید تحقیرآمیز امریکا به کلتور و مختصات مردم افغانستان سرمایه گذاری های بزرگش در بازسازی و ریفورمهای اجتماعی را به شکست مواجه کرد، سرانجام کمک و حمایت همه جانبه پاکستان به طالبان و امضای موافقتنامه دوحه باعث ضعف جمهوری اسلامی و سرانجام سقوط آن و پیروزی طالبان شد. اما آقای فنگ مخالفت خود را با نظریه وابستگی کامل طالبان به پاکستان به صراحت ابراز داشت.

سخنران دوم خانم ملالی جويا عضو سابق پارلمان افغانستان و فعال حقوق زن و حقوق بشر بود. خانم جويا بنا به مشکلاتی که داشت صحبت ویدیویی ثبت شده اش را به فارو فرستاد که در کنفرانس پخش شد. جويا در جریان صحبت اش گفت: «جمهوری اسلامی دست پخت و محصول تجاوز امریکا و کاملاً وابسته به آن بود. به همین سبب به آن ارج نمیگذاشت و در غیابش موافقتنامه دوحه را با طالبان امضا کرد. فروپاشی تدریجی رژیم دست نشانده از همینجا آغاز یافت. فرا خواندن همه نیرو های نظامی و قراردادی باقیمانده از افغانستان آخرین ضربه بود که اداره بایدن بر پیکر رژیم دست نشانده وارد کرد، قشراکام ناپدید شد و رژیم قبل از تکمیل خروج قوا، سقوط کرد. این سرنوشت محتوم

د پانو شمیره: له 2تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنیت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پتهله مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

هر رژیم وابسته است». خانم جويا اظهار داشت که طالبان طبق برنامه از قبل تنظيم شده توسط امريکا به قدرت رسانيده شدند. با به قدرت رسيدن طالبان گروه های تروريستی ديگر نيز جان گرفته و پرو بال کشيده اند. وی گفت: «من هميشه صدای عدالتخواهی مردم خود بوده ام. اکنون طالبان دست به رفتار خشونت آميز و ضد بشری ميزند که کارنامه مرگ آفرين شان شامل قتل غير نظاميان و کوچ اجباری مردم در کندهار، پنجشير، مالستان، دايکندي و نا پديد شدن عده زيادی از جوانان ميباشد. من اين اعمال را محکوم ميکنم و خواهان محاکمه عاملين آن هستم. در عين حال با پلان های دول خارجی که هریک در پی دسترسی به اهداف خود در افغانستان اند مخالف هستم. مثلاً پلان ايران، روسيه و هند را که ميخواهند ائتلاف شمال را دوباره بقدرت برسانند، نيز محکوم ميکنم».

سومين سخنران آقای داکتر هدايت فعال مدنی و سياسی از کشور انگلستان بود. داکتر هدايت ابراز داشت که بعد از استماع سخنرانان قبلی بيانیه اش را بخاطر جلوگیری از تکرار مطلب محدود به داعیه قربانيان جنايات جنگی و جنايات عليه بشریت نموده نکاتی چند را بشکل مؤجز به حصار تقديم ميکند. آقای هدايت نظری به ۲۰ سال گذشته انداخته و از اينکه تجاوز امريکا به افغانستان باعث آغاز یک منازعه مسلحانه ديگر شد که در جريان آن ارتکاب جرایم جنگی و جرایم عليه بشریت از جانب طرفين جنگ صورت گرفته و جنگ از مردم ملکی ده ها هزار قربانی گرفت. ورود اسلحه و مهمات زياد به افغانستان از جانب قوای خارجی، جنگ را خاتمه نداد بلکه جنگ را وسعت و عمق بيشتري بخشيد. داکتر هدايت گفت: «هدف اصلی تجاوز امريکا به افغانستان رسيدن به اهداف جيو پوليטיک بود نه جنگ عليه تروريسم. اتکای امريکا بالای جنگسالاران موجب رشد بیسابقه فساد و ضعف دولتی شد که امريکا و متحدينش در افغانستان بنياد گذاشتند. هر سه رکن اين دولت از آغاز تا سقوط ضعيف، فاسد و غير مؤثر بودند».

سخنران اخير آقای عزيز رفیعی رئيس اجرائی مجتمع جامعه مدنی افغانستان بود. محترم رفیعی پرزنتيشن اش را به شیوه جديد، آموزنده و همه جانبه ترتيب نموده به کنفرانس ارائه نمودند. اين پرزنتيشن شکل طرح سوالات را داشت که زوایای گنگ در رابطه به موضوع کنفرانس را مطرح و ذهن اشتراک کنندگان را متوجه نکات اساسی قضیه ساخت و به اينکه ما افغانهای داخل و خارج کشور به خود اين زحمت را نداده ایم تا برای دريافت جواب علمی و اکادمیک به اين سوالات دست به تحقيق و تتبع علمی بزنیم، و جوابات ما را بر داده های اين تحقيقات استوار سازيم. محترم رفیعی در آغاز پرزنتيشن یک پرسش اساسی را مطرح کردند و آن اينکه آیا هجوم نظامی امريکا به افغانستان تصادفی بود يا برنامه شده؟ جواب منطقی و اکادمیک به اين سوال چیست؟ آیا ما افغانها در اين مورد دست به کاوش علمی زده ایم؟ آیا امريکائی ها واقعاً افغانستان را ترک کرده اند؟ آیا انگليس ها واقعاً در افغانستان شکست خورده بودند؟ آیا خروج عساکر شوروی اين معنی را داشت که روسها افغانستان را کاملاً ترک کرده اند؟ جواب های ما و شما به اين سوالات يا زياد آرمانگرایانه است يا بسيار عملگرایانه. حال آنکه اين جوابات بايد منطقی بوده و مبنای علمی داشته باشند. آقای رفیعی گفت، حضور امريکا و غرب و ايجاد نظام مبتنی بر انتخابات هم جوانب مثبت داشت و هم موجب معضلات بزرگ شد. بطور مثال امنيت نسبی فردی و اجتماعی در اين دوره باعث مشارکت گروه های مختلف اجتماعی و قومی در زندگی اجتماعی شد، سکتور خصوصی و سرمايه گذاری رشد کرد، در بخش حمل و نقل زیرساخت ها ايجاد شد، بعد از چند قرن سکوت، نوشتن و انتشار نظرات و ايجاد جنبش عقلانی، رفاهی و اجتماعی را ميتوان در زمره جوانب مثبت شمرد. اما نواقص بزرگ اين دوره را هم نبايد فراموش کرد. ساختارمند سازی قدرت به دو جهت متضاد که به ساختار های غير مشروع مشروعيت ميداد، مشروعيت دهی نظام سياسی مبتنی بر تقسيم بندی قومی قدرت در میان به اصطلاح «نخبگان» سياسی، منحصر شدن منابع طبیعی و ملی به دست حلقه های مسلح کوچک برخورداران حمايت عناصر قدرتمند دولتی، مداخله بيش از حد امريکا در امور داخلی افغانستان که به بی اعتبار سازی دموکراسی و انتخابات انجاميد، تبديل کردن حلقات مسلح و جنگی به جزاير قدرت اقتصادی و اجتماعی از طريق واگذاری قرارداد های بزرگ عمرانی منطقی و زمينه سازی فساد به آنها، فضا سازی برای رشد بنيادگرانی و

افراطیت مذهبی، و... جوانب منفی پالیسی ها و طرح های دول پشنتیبیان جمهوری اسلامی طی دو دهه گذشته را مشخص میسازد.

آقای رفیعی در مورد هریک از موضوعات فوق و سایر نکاتی که ذکر آنها در این مختصر نمی گنجد، توضیحات داده و در اخیرانتقادی هم از افغانهای خارج از کشور داشتند. محترم رفیعی نقش غیر فعال و غیر مؤلف افغان های خارج از کشور را در تولید فکر و در یافتن جوابات علمی و تحقیقی به سوالات مهمی چون تعریف هویت ملی، تعریف وحدت ملی در شرایط افغانستان و سایر سوالات که قبلاً از آن یاد آوری شد، مورد انتقاد قرار داده و اشتراک کنندگان کنفرانس را که عمدتاً مقیم اروپا بودند متوجه ضرورت سرمایه گذاری از وقت شان بالای تحقیقات علمی که بتواند برای افغانستان فکر مبتنی بر علم تولید کند، ساختند. آقای رفیعی به همین ارتباط به این نکته هم اشاره کردند که چون ما فاقد تحرک هستیم، هویت ما را همسایه ها برای ما تعریف میکنند. آیا ما کشور فدائی ها هستیم؟ آیا ما گروه های نیابتی همسایگان هستیم؟ آیا گروه های قومی افغانستان بروایت تاریخ با هم آشتی پذیر اند یا آشتی نا پذیر؟ آیا برای این سوالات جواب علمی یعنی جوابی که به افناع خارجی هائی که در مورد ما پیشداری هائی دارند، منجر شده بتواند؟ با تأسف چنین جوابی نداریم. عده ئی از روشنفکران داخل کشور به عوض پرداختن به این وظایف، بعد از بقدرت رسیدن طالبان دین پناهی را پیشه کرده اند. یک عقبگرد خطرناک فرهنگی در پیشرو است. بطور مثال تدوین نصاب تعلیمی جدید آغاز شده است. در چنین حالتی روشنفکر مخالف طالبان چه باید بکند؟ تحریم طالبان؟ همکاری با آنها؟ جنگ مسلحانه؟ مبارزه فرهنگی؟ اکثریت روشنفکران داخل و خارج از کشور منتظر حوادث اند و بدنبال حوادث میروند. قبل از بخش بحث با سخنرانها آهنگ میهنی «وطن عشق تو افتخارم» از آقای وهاب مددی پخش شد.

بخش بحث با سخنرانها

بحث با سخنرانها یک بخش مهم برنامه کنفرانس بود. این بخش بیش از یک و نیم ساعت ادامه یافت. سخنرانان حاضر در کنفرانس یعنی آقای اندرش فنگ، آقای عزیز رفیعی و آقای داکتر هدایت حاضر به پاسخدهی به سوالات اشتراک کنندگان بودند. سوالاتی زیادی مطرح شد. بطور اجمالی میتوان گفت که اشتراک کنندگان کنفرانس بخاطر ضربه پذیری های مردم و وطن متعاقب بقدرت رسیدن مجدد طالبان نگرانی های زیادی دارند. سوال چه باید کرد سوال مرکزی در بحث ها بود. تشویش از انعطاف نا پذیری طالبان و مداخلات خارجی که در نهایت میتواند به طولانی شدن آلام مردم افغانستان و تشدید خطر جنگ داخلی نیز گردد، در کنفرانس ابراز گردید. اما مهمترین نگرانی تهدید گرسنگی برای ده ها میلیون هموطن ما بود که یکشنبه ایجادنشده است و ادامه بحران ایست که قبلاً هم وجود داشت اما قطع کمک های بشردوستانه بعد از حاکم شدن طالبان باعث روشن شدن عمق و وسعت آن شد. سخنرانان یک بیک به همه سوالات پاسخ دادند که تفصیل آن بعداً در گزارش تصویری از طریق حساب یوتیوب فدراسیون نشر میگردد.

در ختم کنفرانس کمیته تسوید قطعنامه که در آغاز کنفرانس تعیین شده بود، به اشتراک کنندگان وعده ارسال مسوده قطعنامه را طی دو روز داده و خواهان کنترل و پیشنهادات اصلاحی و تکمیلی از اشتراک کنندگان شد. مسوده قطعنامه بعد از آنکه بر وفق نظر اشتراک کنندگان تعدیل شد، در صفحات انترننتی فارو و سایر سایتهای افغانی در اروپا و امریکا قبلاً انتشار یافت.

فدراسیون سازمان های افغانهای مقیم اروپا (فارو)

د پانو شمیره: 4لهتر4

افغان جرمن آنلاین په درنیت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پتهله مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ